

Kárenyhítésre váró gazdák

A rendkívüli időjárási viszonyok komoly veszteséget okoztak tavaly az agrárágazatban, különösen a víz okozta károk rúgtak jelentős összegre. A helyzetet súlyosbította, hogy az idei mezőgazdasági év is rosszul kezdődött. Még mindig jelentős nagyságú termőterületek állnak víz alatt, a talaj telítődött, és a víz elvezetése is nehézségekbe ütközik, mert a folyók áradnak. Úgy tűnik tehát, hogy idén is a tavalyihoz hasonló problémákkal kell megküzdeniük a gazdálkodóknak. Mindezek ismeretében egyáltalán nem mindegy, hogyan működik a kártalanítási rendszer, és egyáltalán, mennyi pénz áll rendelkezésre a károk enyhítésére. E fontos kérdésekről Máhr Andrással, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének főtítkárhelyettesével beszélgettünk.

A korábbi évek gyakorlata az volt, hogy a keletkezett és igazoltként elfogadott kár minimum 20 százalékát kompenzálta az állam, idézte fel a nem is olyan távoli múltat a főtítkárhelyettes. Az idén 4,2 milliárd forint a kárenyhítésre szánt összeg, de ez most csak a már elismert károk töredékének enyhítését fedezhetné. A gazdálkodók nem tudják, mire számíthatnak. Ma még nem ismert, hogy lesz-e, és ha igen, milyen mértékű állami kiegészítés.

Fontos a mérleg alakulása

Ugyanakkor az idő rendkívül sürget, hiszen a gazdálkodóknak tudniuk kellene, hogy mérlegükben mekkora kompenzációs összeget állítsanak be, egyáltalán nem mindegy nekik, hogy milyen eredménnyel zárhatják le a 2010-es gazdálkodási évet. A mérleg alakulása jelentős mértékben befolyásolja minden gazdaság pénzügyi-közgazdasági megítélését, banki kapcsolatait, illetve befolyásolhatja a foglalkoztatás mértékét is. A mérleg értelemszerűen behatárolja azt is, hogy egy gazdaság mire vállalkozhat a következő évben, mert a finanszírozási feltételeket alapvetően befo-

lyásolja, hogy mit mutat a mérleg, hogyan alakul a gazdálkodó bevétele, jövedelme. Különösen érzékenyen érinti mindezt a kisgazdaságokat, amiknél adott esetben a lét vagy nemlét, a „folytassam - ne folytassam” kérdése is felvetődhet a különösen kedvezőtlenül alakuló tavalyi eredmény miatt. Nem mindegy ugyanis, hogy a gazda meg tudja-e vásárolni a vetőmagot, a műtrágyát, hogy meg tudja-e teremteni a következő év gazdálkodásának feltételeit. Mindezek miatt érthető, mennyire fontos volna mielőbb megismerni a kárenyhítés mértékét, hiszen a gazdálkodóknak ma már tudniuk kellene, hogy milyen arányú vagy összegű kártalanításra számíthatnak.

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter azt nyilatkozta még tavaly, hogy a kárenyhítési alap több, mint 16 milliárd forintos kiegészítése várható. Mostanában viszont már úgy látszik, hogy minden bizonnyal nem tud ekkora összeget biztosítani a költségvetés.

Csak hogy ennek ellenére is mindenképpen szükség volna legalább annyi kiegészítésre, amennyivel a már elismert károk 20-25 százaléka kom-

penzálható. Egyébként azt is látni kell, hogy az uniós szabályok csak 30 százalék fölötti kár esetén adnak lehetőséget a kárenyhítésre, vagyis a kárenyhítési alapon csak a 30 százalék fölötti kár vehető figyelembe. Tehát amikor 20 százalékról beszélünk, akkor csupán a 30 százalék feletti kár volumenére vonatkozik a kárenyhítés, az állami segítségadás. Mivel e kármértékről még nem jelent meg hivatalos közlés, csak becsülni lehet az összeget. A főtítkárhelyettes szerint több tízmilliárd forintra (50-60 milliárd) rúghat az okozott károk összege, ami alapján minimum 10-12 milliárd forintra kellene kiegészítenie az államnak a kárenyhítési alapot.

Más mozgástér

Az elmúlt években január közepén már ismerték a gazdák a kárenyhítés várható összegét, hangsúlyozta Máhr András. A korábbiakban elmondottak alapján azt hangsúlyozta, hogy az érintett termelők döntési pozícióját meg kellene erősíteni azzal, hogy legalább a mértéket közölje a Vidékfejlesztési Minisztérium. Persze azt is végig kell gondolni, hogy ha kevés a forrás, akkor milyen más mozgástér biztosítása elképzelhető a kárenyhítés növeléséhez. A főtítkárhelyettes maximálisan jó lépésnek tartja, hogy a VM meghirdetett egy hatmilliárd forintos kárenyhítési hitelcsoportot, hiszen aki ezt igénybe tudja venni, annak segíthet a nehézségek áthidalásában.

Egyelőre sajnos úgy tűnik, hogy a 2011-es termés sem lesz kiugróan jó. Az őszi vetések nem úgy fejlődtek, ahogy a gazdák tervezték, s maga az őszi vetésterület is 10 százalékkal kisebb a bel- és árvíz miatt, mint a korábbi években volt. A már elvetett növénykultúrák alaposan megsínylik a szélsőséges körülményeket, egyes

becslések szerint akár 10 százalékot meghaladó lehet a kipsztlulás – és kérdés még, hogy mit hoz a tavasz. A főtítkárhelyettes csak reménykedni tud, hogy a kipsztlult vetések nagyobb hányadát pótolhatják, illetve hogy a még ma víz alatt álló, vetetlen területek tavasszal művelésbe vonhatók lesznek. Így is azzal kell számolni, hogy a vetésterület elmarad a korábbi időszakétól, illetve hogy a gazdálkodók kénytelenek lesznek újragondolni az eredeti terveiket. Mindezek alapján az is várható, hogy megnő a késői vetésű növényi kultúrák, a kukorica, a napraforgó részaránya.

Az állattartók segítése

Jelentős gond az ágazatban, hogy az energia árának növekedése miatt tovább drágul a termelés, miközben a gabona világpiaci ára is magas. Ez egyre lehetetlenebb helyzetbe hozza az állattartókat, különösen az abrakfogyasztó ágazatokat, a sertés- és a baromfitartókat. Fontos lenne végiggondolni, hogy hogyan lehetne hatékonyan segíteni ezeket a foglalkoztatásban is meghatározó ágazatokat. Végig kellene gondolni, hogy milyen állami eszközökkel, mondjuk hitelkonstrukciókkal lehetne segíteni az állattartók talpon maradását, mondta végezetül Máhr András, a MOSZ főtítkárhelyettese.

H. GY.